

Na osnovu člana 24 Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama (»Službeni list RCG« broj 80/04 i »Službeni list CG« broj 45/10) Ministarstvo prosvjete i sporta, donijelo je

P R A V I L N I K

O NAČINU, USLOVIMA I POSTUPKU ZA USMJERAVANJE DJECE SA POSEBNIM OBRAZOVNIM POTREBAMA

Sadržaj

Član 1

Način, uslovi i postupak za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama propisuje se ovim pravilnikom.

Komisija za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 2

Prijedlog za usmjeravanje u odgovarajući obrazovni program i ustanovu u koju se dijete sa posebnom obrazovnom potrebom uključuje, daje Komisija za usmjeravanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama (u daljem tekstu: prvostepena komisija) na osnovu očuvanih sposobnosti i posebne obrazovne potrebe.

Djeca sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 3

Određivanje posebne obrazovne potrebe i usmjeravanje u odgovarajući obrazovni program obuhvata djecu: sa tjelesnim, mentalnim, senzornim i kombinovanim smetnjama u razvoju, sa poremećajima u ponašanju, sa teškim hroničnim oboljenjima, dugotrajno bolesnu djecu, djecu koja imaju poteškoće u učenju i druge teškoće uzrokovane emocionalnim, socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama.

Djeca sa tjelesnim smetnjama

Član 4

Djeca sa tjelesnim smetnjama su djeca čije se sposobnosti odnose na izvođenje pokreta, pomijeranje i korišćenja djelova tijela, pokretanja čitavog tijela do potpune tjelesne neaktivnosti.

S obzirom na smetnje iz stava 1 ovog člana razlikuju se:

- djeca sa lakšim tjelesnim smetnjama koja su samostalna kod svih radnji, osim onih koje zahtijevaju dobru spretnost ruku, kada im je potrebna manja pomoć drugih lica, jednostavnija prilagođavanja i pomoćna sredstva.
- djeca sa umjerenim tjelesnim smetnjama koja se samostalno kreću po prostorijama ili na kraće razdaljine, djelimično izvode fizičke aktivnosti, pa i ako se izvodi uz pomoć drugog lica, nadgledanje ili tehnička pomagala.
- djeca sa težim tjelesnim smetnjama koja za kretanje koriste pomagala (ortoze, štakе, kolica na ručni pogon, hodalice i sl.) i imaju značajno umanjenu finu motoriku ruku pa im za izvođenje vaspitno-obrazovnog rada može biti potrebna pomoć drugog lica.
- djeca sa teškim tjelesnim smetnjama koja imaju male funkcionalne pokrete tijela, pa im je za kretanje potrebno korišćenje elektromotornih kolica, za sjedenje prilagođena pomoćna sredstva, a kod izvođenja vaspitno-obrazovnog rada pomoć drugog lica.

Djeca sa mentalnim smetnjama

Član 5

Djeca sa mentalnim smetnjama su djeca koja imaju umanjene intelektualne sposobnosti: učenja, pamćenja, prisjećanja, reprodukovanja i ostalih misaonih funkcija.

S obzirom na smetnje iz stava 1 ovog člana razlikuju se:

- djeca sa lakšim mentalnim smetnjama koja imaju umanjene intelektualne sposobnosti za učenje i izvođenje vještina, snalaženje u rješavanju jednostavnih problema i mogu se ospozobiti na osnovu rutinskih vještina za jednostavne poslove i samostalan socijalni život.
- djeca sa umjerenim mentalnim smetnjama koja imaju intelektualne sposobnosti da usvoje osnove čitanja, pisanja, razviju vještine osnovnog samozbrinjavanja, i mogu se ospozobiti za jednostavne, praktične, rutinske i poznate poslove, pod stalnim i neposrednim nadzorom.
- djeca sa težim mentalnim smetnjama koja imaju veoma umanjene intelektualne sposobnosti za učenje, otežano realizuju svakodnevne životne potrebe i mogu se ospozobiti za najjednostavnije radnje, znanja i vještina neophodne za svakodnevni život uz pomoć i/ili nadgledanje.
- djeca sa teškim mentalnim smetnjama koja imaju jako umanjene intelektualne sposobnosti za izvršavanje intelektualnih aktivnosti i teško mogu realizovati svakodnevne životne potrebe, pa im je potrebno razvijati vještine potrebne za životne interakcije uz njegu, nadzor i pomoć od strane drugog lica.

Djeca sa senzornim smetnjama

Član 6

Djeca sa senzornim smetnjama su djeca sa smetnjama vida, sa slušnim smetnjama, govorno-jezičkim smetnjama i sa autizmom.

Djeca sa smetnjama vida su djeca sa djelimičnim ili potpuno umanjenim sposobnostima vidnog sistema da prime nadražaje i razlikuju se:

- djeca sa slabovidnošću koja imaju smetnje u vizuelnoj percepciji, suženju vidnog polja, oštine i preostalog vida.
- djeca bez ostatka vida koja imaju minimalni ostatak vida ili su bez ostatka vida u zavisnosti od stepena oštine vida, prisustva percepcije svjetlosti, kvaliteta vidnog polja i upotrebe ostalih čula.

Nagluva i gluva djeca su djeca koja imaju suženje slušnog polja što uzrokuje teškoće u formiranju govora i ometa sporazumijevanje verbalnim putem, dok gluva djeca imaju potpuni gubitak sluha i nemogućnost kontakta sa zvukom i razlikuju se:

- djeca sa lakšim gubitkom sluha koja na jednom ili oba uva mogu imati problem u formiranju govora i obezbjeđuje im se habilitacija ili rehabilitacija i odgovarajuća pomagala (slušne aparate).
- djeca sa umjerenim gubitkom sluha koja imaju otežano slušanje, formiranje govora i sporazumijevanje te im je potrebna rana audioloska intervencija, posebni uslovi i pomagala.
- djeca sa težim gubitkom sluha koja imaju otežano slušanje, formiranje glasova, razumijevanje i govorno sporazumijevanje i potrebna im je rana intervencija odnosno rehabilitaciju, stručna pomoć (slušni trening, uputstva za čitanje govora sa usta), adekvatne obrazovne tehnologije i znanja o njima.
- djeca sa teškim gubitkom sluha koja imaju vrlo otežano slušanje, formiranje, razumijevanje govora i sporazumijevanje, kao i teškoće pri usvajanju znanja, pa im se obezbjeđuju adekvatne obrazovne tehnologije.
- djeca sa najtežim gubitkom sluha koja mogu imati kontakt sa zvukom, ali ne mogu izgraditi govor ni pomoći slušnog aparata pa im se obezbjeđuju, posebni uslovi i pomagala, adekvatne obrazovne metodologije i tehnologije i po potrebi tehnička pomoć u nastavi.
- djeca sa potpunim gubitkom sluha koja kontakt sa zvukom primaju putem vibracija, ne razlikuju dvije jačine zvuka i ne mogu čuti i razumjeti verbalni govor pa im se obezbjeđuju, posebni uslovi i pomagala, adekvatne obrazovne metodologije i tehnologije i po potrebi tehnička pomoć u nastavi.

Djeca sa govorno-jezičkim smetnjama su djeca sa smetnjama u izgovoru glasova, u razvoju produkcije i razumijevanja govora, u čitanju i pisanju i sa poremećajem ritma i tempa govora i razlikuju se:

- djeca sa lakšim do umjerenim govorno-jezičkim smetnjama koja imaju smetnje u izgovoru pojedinih glasova (dislalija), smetnje u čitanju i pisanju (disleksija i disgrafija) i smetnje ritma i tempa govora (mucanje).
- djeca sa težim do teškim govorno-jezičkim smetnjama koja imaju razvojnu disfaziju i govor nerazumljiv za okolinu, a razvijaju komunikaciju gestovima ili s nekoliko dvosložnih riječi i sl.

Djeca sa autizmom su djeca sa smetnjama u govoru i komunikaciji, u društvenom kontaktu, u razmišljanju, u ponašanju i senzornoj percepciji.

Djeca sa problemima u ponašanju

Član 7

Djeca sa problemima u ponašanju su djeca čije se ponašanje manifestuje neuspješnom socijalnom integracijom, agresivnošću i / ili autoagresivnošću, uživanjem psihoaktivnih supstanci, uništavanje tuđe imovine, bježanjem od kuće, dužim izostajanjem sa nastave i dr.

Djeca sa teškim hroničnim oboljenjima

Član 8

Djeca sa teškim hroničnim oboljenjima su djeca sa oboljenjima srca i krvnih sudova, organa za disanje, varenje i izlučivanja, kože i potkožnog tkiva, centralnog i perifernog nervnog sistema, krvi, žljezda sa unutrašnjim lučenjem, psihijatrijskim, alergijskim, autoimunim, reumatološkim, metaboličkim i malignim oboljenjima.

Djeca sa emocionalnim teškoćama

Član 9

Djeca sa emocionalnim teškoćama su djeca koja imaju teškoće produženog trajanja, a ne situacionog porijekla, ne razvijaju adekvatne socijalne relacije sa vršnjacima i odraslima i sl.

Djeca sa kombinovanim smetnjama u razvoju

Član 10

Djeca sa kombinovanim smetnjama u razvoju su djeca koja imaju više smetnji u razvoju sa akcentom na primarnoj smetnji.

Djeca sa dugotrajnim bolestima

Član 11

Djeca sa dugotrajnim bolestima su djeca koja imaju oboljenja raznog porijekla u trajanju dužem od tri mjeseca.

Djeca sa poteškoćama u učenju

Član 12

Djeca sa poteškoćama u učenju su djeca koja, zbog poznatih ili nepoznatih smetnji u djelovanju centralnog nervnog sistema, imaju problem sa pažnjom, pamćenjem, mišljenjem, komunikacijom, emocionalnim sazrijevanjem i opšti uspjeh nedovoljan u dužem periodu.

Djeca sa teškoćama uzrokovanim socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama

Član 13

Djeca sa teškoćama uzrokovanim socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama su djeca koja žive u nepovoljnim materijalnim i porodičnim uslovima (bez roditeljskog staranja, nasilje u porodici, bolest, zavisnost od psihoaktivnih supstanci i sl.) i djeca sa ometajućim kulturološkim i jezičkim faktorima.

Obezbjeđivanje uslova prema posebnim obrazovnim potrebama djeteta

Član 14

Predškolska ustanova, ustanova osnovnog, opšteg srednjeg i stručnog obrazovanja i vaspitanja i resursni centar (u daljem tekstu: ustanova), u skladu sa mogućnostima, rješenjem o usmjeravanju i individualnim programom, obezbjeđuje uslove prema posebnoj obrazovnoj potrebi djeteta tako što prilagođava prostor, opremu i nastavna sredstva.

Asistent u nastavi se obezbjeđuje za djecu: sa težim i teškim tjelesnim smetnjama, sa umjerenim mentalnim smetnjama, djecu bez vida, sa najtežim i potpunim gubitkom sluha, sa težim do teškim govorno-jezičkim smetnjama i sa autizmom, u skladu sa rješenjem o usmjeravanju i individualnim programom.

Uslovi koje ustanova obezbjeđuje djeci sa posebnim obrazovnim potrebama

Član 15

Ustanova obezbeđuje djeci:

- sa tjelesnim smetnjama pristup zgradi, priboru, opremi, prostor za kretanje, po potrebi tehnološka pomagala, pomoć resursnog centra od momenta otkrivanja smetnje.
- sa mentalnim smetnjama očigledna nastavna sredstava, uklanjuju i smanjuju ometajuće faktore, pomoć resursnog centra od momenta otkrivanja smetnje.
- sa smetnjama vida mjesto u učionici sa koga se najbolje vidi tabla, slobodne puteve do table, bezbjedno okruženje, nastavna sredstva, materijal, adekvatnu obrazovnu tehnologiju i dodatna znanja o njima, pomoć resursnog centra od momenta otkrivanja smetnje.
- nagluvoj i gluvoj da sjede blizu nastavnika, uklanjuju se ometajući zvuci, neometan pogled u toku komunikacije, prilagođen didaktički materijal, adekvatnu obrazovnu tehnologiju i dodatna znanja o njima.
- sa govorno-jezičkim smetnjama, shodno utvrđenoj smetnji sažetke, veći i podebljani font obrazovnog materijala, prilagođene pismene zadatke i vrijeme za rješavanje, pomoć resursnog centra od momenta otkrivanja smetnje.
- sa autizmom jasne fizičke i vizuelne granice (označavanje, ograničavanje prostora i sl.), jasna i precizna uputstva i dnevni raspored, uklanjuju vizuelna i auditivna odvlačenja pažnje, pomoć resursnog centra od momenta otkrivanja smetnje.
- sa teškoćama pažnje mjesto pored katedre, uklanjanje svega što remeti pažnju i dr.
- sa teškoćama uzrokovanim socijalnim, jezičkim i kulturološkim preprekama psihosocijalnu podršku, dopunsku nastavu za prevazilaženje jezičkih barijera, i dr.

Interes djeteta

Član 16

Ukoliko roditelji djeteta ne sarađuju ili postupaju na način koji je u suprotnosti sa najboljim interesom djeteta ustanova će obavijestiti nadležnu ustanovu socijalne i dječje zaštite.

Sastav prvostepene komisije

Član 17

Prvostepenu komisiju, saglasno članu 19 Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, čine: pedijatar i doktor odgovarajuće specijalnosti, psiholog, pedagog, defektolog odgovarajuće specijalnosti i socijalni

radnik. Doktor određene specijalnosti i defektolog odgovarajuće specijalnosti uključuju se u rad komisije zavisno od posebne obrazovne potrebe djeteta.

Rad prvostepene komisije

Član 18

Prvostepena komisija daje predlog na osnovu neposrednog pregleda djeteta, zdravstvene, pedagoške, psihološke i socijalne dokumentacije, kao i druge dokumentacije od uticaja na utvrđivanje posebne potrebe, razgovara sa roditeljem, vaspitačem, odnosno učiteljem (nastavnikom) kao i olakšavajućih i otežavajućih faktora sredine koji pospješuju ili otežavaju učešće u vaspitanju i obrazovanju kada stupe u interakciju sa smetnjama i teškoćama u razvoju.

Ako je postupak usmjeravanja djeteta pokrenut nakon započetog obrazovanja, na zahtjev organa lokalne uprave, ustanova će dostaviti izvještaj o obrazovnim postignućima djeteta i njegovom funkcionisanju za period do pokretanja postupka.

Prvostepena komisija može, ako je to potrebno, da pribavi mišljenje pojedinih stručnjaka, ili stručnih institucija upućivanjem djeteta na ispitivanje (opservaciju) u odgovarajuću instituciju.

Prijedlog prvostepene komisije

Član 19

Svaki član prvostepene komisije daje pisano mišljenje o djetetu koje se usmjerava u odgovarajući obrazovni program koji je dat na Obrascu br. 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Prvostepena komisija za svako dijete daje prijedlog o usmjeravanju koji je dat na Obrascu br. 2 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Zapisnik

Član 20

O radu prvostepene komisije vodi se zapisnik sa sjednice i registar usmjerene djece.

Zapisnik je povjerljiv.

Dostavljanje rješenja prvostepene komisije

Član 21

Organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete dostavlja primjerak rješenja o usmjeravanju djeteta sa posebnom obrazovnom potrebom u odgovarajući obrazovni program (u daljem tekstu: rješenje) ustanovi, kao i

ustanovama zdravstvene i socijalne zaštite, Zavodu za školstvo, Centru za stručno obrazovanje, Ispitnom centru, najkasnije u roku od osam dana, od dana donošenja rješenja.

Organ, iz stava 1 ovog člana, obavještava i organe državne uprave nadležene za poslove prosvjete, socijalnog staranja i zdravstva o broju djece i obrazovnim programima u koje su usmjerena.

Sastav Drugostepene komisije

Član 22

Drugostepenu komisiju, saglasno članu 22 Zakona o vaspitanju i obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, čine: pedijatar i doktor odgovarajuće specijalnosti, defektolog, psiholog, pedagog, socijalni radnik i učitelj, odnosno vaspitač. Za člana Drugostepene komisije ne može biti imenovan član prvostepene komisije.

Mišljenje Drugostepene komisije

Član 23

Drugostepena komisija daje mišljenje na osnovu ocjene prijedloga prvostepene komisije i druge dokumentacije.

Drugostepena komisija može zahtijevati dodatnu dokumentaciju od ustanove, ustanova zdravstvene i socijalne zaštite i drugih ustanova, a ukoliko je to potrebno, može, u postupku pripreme stručnog mišljenja, obaviti neposredan pregled djeteta i pribaviti mišljenje pojedinih stručnjaka, ili stručnih institucija.

Drugostepena komisija za svako dijete daje mišljenje o usmjeravanju u odgovarajući obrazovni program koji je dat na Obrascu br. 1 koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

Predsjednik i članovi komisije

Član 24

Radom prvostepene i Drugostepene komisije (u daljem tekstu: komisija) rukovodi predsjednik koji se imenuje iz reda doktora, po pravilu, specijalista pedijatar.

Predsjednik i svaki član komisije imaju svoje zamjenike.

Svaki član komisije priprema mišljenje o djetetu i izvještaj i vodi dokumentaciju o svom radu koja se čuva pri sjedištu komisije i koja je povjerljiva.

Bliži sastav i način rada komisija, iz stava 1 ovog člana, uređuje se aktom o obrazovanju.

Rad komisije

Član 25

Komisija radi i daje prijedlog u punom sastavu.

Komisija je samostalna u davanju prijedloga, odnosno mišljenja i za svoj rad odgovara organu koji ju je imenovao.

Bliži način rada komisije uređuje se poslovnikom o radu.

Razrješenje člana

Član 26

Član komisije koji iz neopravdanih razloga odsustvuje u radu komisije, ili se ne odnosi u skladu sa pravilima svoje struke, na prijedlog predsjednika može biti razriješen.

Uputivanje djeteta na ponovni postupak

Član 27

Ako poslije donošenja rješenja o usmjeravanju u odgovarajući obrazovni program kod djeteta nastupe promjene u odnosu na posebnu obrazovnu potrebu (dosadašnji program nije odgovarajući ili prestane potreba pohađanja obrazovnog programa u koji je dijete bilo usmjereno), organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete, sprovodi ponovni postupak.

Ako se u ponovljenom postupku utvrde promjene u odnosu na utvrđenu posebnu obrazovnu potrebu, organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete, na prijedlog prvostepene komisije donosi novo rješenje.

Administrativno-tehnički poslovi

Član 28

Administrativno-tehničke poslove za potrebe komisije obavlja organ koji je komisiju imenovao.

Vođenje evidencije

Član 29

Organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete vodi matičnu evidenciju o svakom djetetu koji je dat na Obrascu br. 3, koji čini sastavni dio ovog pravilnika.

U slučaju preseljenja djeteta, organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete, po službenoj dužnosti, dostavlja cijelokupnu evidenciju sa dokumentacijom o usmjerrenom djetetu nadležnom organu u mjestu novog

prebivališta djeteta, koji nakon prijema dokumenata upisuje dijete u svoju matičnu evidenciju.

Prekid evidencije

Član 30

Kada djetetu nije više potrebno obrazovanje i vaspitanje po određenom obrazovnom programu, organ lokalne uprave nadležan za poslove prosvjete prekida dalje vođenje evidencije o djetetu i to upisuje u matičnu evidenciju, sa napomenom u koji program nastavlja obrazovanje i vaspitanje, odnosno iz kojih razloga je došlo do prekida vođenja evidencije.

Troškovi rada komisija

Član 31

Troškovi rada komisije padaju na teret organa koji vodi postupak.

Prestanak važenja

Član 32

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o kriterijumima za određivanje oblika i stepena nedostataka, smetnje, odnosno poremećaja djece i mlađih s posebnim potrebama i načinu uključivanja u obrazovne programe (»Službeni list RCG« broj 23/06).

Stupanje na snagu

Član 33

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objavlјivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 01-5173

Podgorica, 25. oktobar 2011.godine

M I N I S T A R

Slavoljub STIJEPOVIĆ

Obrazac br. 1

(Mišljenje člana prvostepene komisije)

Prezime i ime i stručni profil člana Komisije

1. Prezime i ime pregledanog – ispitanog djeteta _____

2. Godina rođenja _____ uzrast _____

3. Adresa stalnog prebivališta _____

4. Način – tok ispitivanja, pregleda i primijenjene metode i instrumenti
_____

5. Rezultati pregleda – ispitivanja, detaljan opis smetnje i teškoće u razvoju i situacije posebne obrazovne potrebe
_____
_____
_____

6. Mišljenje o sposobnostima djeteta i njegovim potencijalima
_____
_____
_____

7. Procjena odnosa između smetnje i teškoće u razvoju i olakšavajućih i otežavajućih faktora sredine. Identifikovati olakšavajuće i otežavajuće činioce, koji utiču na funkcionisanje djeteta, identifikovati oblasti nad kojima preporučujete intervenciju kao i vrste potrebne pomoći
_____
_____
_____

8. Mišljenje za usmjeravanje djeteta sa preporukama
_____
_____
_____

Datum i mjesto
_____

Član Komisije
_____

Obrazac br. 2. (Prijedlog prvostepene komisije/ mišljenje drugostepene komisije)

Naziv i sjedište Komisije:

1. Podnosioc zahtjeva (roditelj, staratelj, ustanova):
2. Broj prijedloga prvostepene komisije:
3. Broj mišljenja drugostepene komisije:
4. Ime, prezime i datum rođenja djeteta:
5. Ime i prezime roditelja/staratelja:
6. Adresa i broj kontakt telefona:
7. Naziv i sjedište ustanove:
8. Zdravstveni i socijalni podaci o porodici:
9. Podaci o dosadašnjem obrazovanju: obrazovna postignuća (uspjesi i stečeno znanje i vještine);
10. Detaljan opis smetnje i teškoće u razvoju - opisati kako sposobnosti (intelektualne; emocionalne; sposobnosti kretanja; čula i percepcija; ponašanje i dr.) utiču na proces obrazovanja i vaspitanja.
11. Detaljan opis procjene interakcije između smetnje i teškoće u razvoju i olakšavajućih i otežavajućih faktora sredine. Identifikovati olakšavajuće i otežavajuće činioce, koji utiču na funkcionisanje djeteta, identifikovati prioritete, sposobnosti nad kojima preporučujete intervenciju kao i vrste potrebne pomoći
12. Identifikovati i obrazložiti oblasti nad kojima preporučujete intervenciju kao i vrste potrebne pomoći.
  - Vaspitno-obrazovni program
  - Individualni razvojno – obrazovni plan
  - Ciljevi intervencije na socijalnu i fizičku sredinu djeteta (svaka izmjena okruženja osobe koja olakšava realizaciju posebne obrazovne potrebe, kao što su rampe, proširena vrata, promjena zaduženja ili vremena za realizaciju, adaptacija rasporeda u školi, dodatni uslovi i pomagala, dr.)
  - Asistent u nastavi kao tehnička podrška učeniku
  - Druge mjere
13. Rok za provjeravanje ispravnosti usmjerenja i u skladu sa njim prijedlog za praćenje realizacije obrazovnog programa u koje je dijete usmjereno – broj i učestalost obilazaka ustanove od strane komisije.
14. Konačni prijedlog/mišljenje Komisije (program, ustanova, vrste potrebe pomoći)

Članovi Komisije:

Predsjednik Komisije

Datum i mjesto

	1	Redni broj i datum upisa
	2	Prezime i ime djeteta
	3	Prezime i ime roditelja/ staratelja djeteta i njihovo zanimanje
	4	Dan, mjesec, godina i mjesto rođenja djeteta
	5	Adresa prebivališta ili posljednjeg boravišta djeteta (mjesto, opština)
	6	Broj i datum rješenja o usmjeravanju
	7	Prijedlog / mišljenje komisije (program, ustanova, vrsta potrebne pomoći)
	8	Preduzete mjere i intervencije
	9	Nastale promjene posebne obrazovne potrebe djeteta
	10	Broj i datum ponovnog usmjeravanja djeteta
	11	Napomena

Obrazac br. 3.
Matična knjiga
Format 30x60